

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

JÁSZ UJSÁG

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők.

ELŐFIZETESI ÁR HELYBEN:
Egész evre 8.— K
Fél evre 4.— K
Negyed evre 2.— K

Felelős szerkesztő:
BELEZNYAI LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: **DARÁNYI FERENC.**
Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vár-u. 2. hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyitlitter sora 30 fillér
ELŐFIZETESI ÁR VIDEKEN:
Egész evre 9.— K
Fél evre 4.50 K
Negyed evre 2.50 K

A tanítóképesítés reformja.

Irta: Dr. Molnár István.

Hazánkban a népesség kilenctized része csak elemi iskolát végez. Ennélfogva ez az iskola állapítja meg a közműveltség általános szintjét. Tehát ennek olyannak kell lennie, hogy legalább a nép nagy többségének megadja egész életpályájára a szükséges szellemi utat.

Már most köztudomásu, hogy népességünk háromnegyed része földmivelő. Ennélfogva minden szociális érzésű embernek elsősorban a legszélesebb alsó népréteg szempontjából kell megbírálania ezt a reformot.

Ha erre az álláspontra helyezkedünk, nem titkolhatjuk el, hogy a reformmal elégedetlenek vagyunk. Nem az ellen van kifogásunk, amit tartalmaz; hanem amiatt kell panaszt emelnünk, ami kimaradt belőle. Kimaradt pedig a gazdálkodás alapvető tárgya, a természettudomány. Ma természetrajz, vegytan és fizika a korszerű haladásra képes gazdálkodásnak az alapja. Ezeknek elemi törvényei nélkül nem lehet megérteni a földmunkákat. Mert ezek a természeti erők hatályosabbá tételét célozzák, és így az, aki a napfény, melegség, fagy, nedvesség, hajcsövesség stb. törvényeit nem ismeri, soha öntudatos szántóvető emberré nem lehet, annál kevésbít nyerhető meg egyszerű felvilágosítás útján valami célszerű újításnak.

A természetrajz, illetve annak három ága, az állat-, növény- és ásványtan, semmi egyéb, mint a termelési mesterség foglalatja. Hiszen mit művel a szántóvető? A föld kergét —

ezt az ásványi málladékot — célszerű megmunkálással növénytermesztésre teszi alkalmassá, hogy azzal aztán az állatban húst termeljen a teremtés ura, az ember számára. E szerint a gazdálkodás: alkalmazott természetrajz. Vagyis: természettudományt tanulni annyit, mint a gazdálkodó pályára elemi fogalmakat gyűjteni. Viszont természettudományt nem tanulni és nem tanítani, avagy fogyatékosan művelni annyit tesz, mint a nép fiait továbbra is ellátatlanul hagyni azokkal az ismeretekkel, amelyek nélkül a földmivelésügyi kormány becses jelszava, a trónbeszédben is kiemelt többleterméskre való törekvés, ezentul is megvalósíthatatlan marad.

Ma a felnőttek oktatása azért hiányos és majdnem eredménytelen, mert nem támaszkodhat a nélkülözhetetlen alapfogalmakra. Hogy a száz égető baj közül csak egyre utaljunk, nem lehet a népet a helyes trágyakezelésre megtanítani, mert a nitrogén légnemű, tehát illékony s neki arról, hogy láthatatlan testek is vannak a világon, nincs fogalma. Nem lehet a népet az összes földek őszi felszántására, a tavaszi szántás káros voltára, a helyes vizgazdálkodásra rákapatni, mert vegybomlás, hajcsövesség, a hő és fagy, a levegő hatásának törvényei, a növénytaplálkozás alapelvei előtte ismeretlenek.

Helyes és hazafiui szempontból is fontos, hogy az eddigi huszonhárom tárgy helyett ezentul a tanító csak tizből vizsgálják. Ezek mind

hasznosak, mert a neveléstudomány és nemzeti műveltség körébe vágnak. De nem helyes, hogy a természettudomány kimaradt. Éppen ez az, amelyre földmivelő országban föltétlenül szükség volna, ha a népet a termelés mesterségében tökéletesíteni akarjuk. Ettől függ anyagi boldogulásunk, tehát erről le nem mondhatunk. Másrészt egészen bizonyos, hogy a tanító, ha talán a testtanban, lélektanban, neveléstörténetben s irodalomban kevésbé jártas is, mutathat föl a faluban jó eredményeket. Ellenben — amint az egész vonalon a felnőttek oktatása mutatja — aki nem tanulta meg az elemi iskolában a természettudományok elemeit, az ezt a hiányát — ritka kivételektől eltekintve — sohasem fogja pótolni. Annak magválasztásról, csávázásról, mélyszántásról, vizgazdálkodásról, aszály elleni védekezésről, tarlóhántásról és hasonló jókról beszélhetnek ezután is a leglelkesebb népapostolok; szavuk hatástalan marad. Mert amit Jancsi meg nem tanult, azt János sem tudhatja.

A választási zajban fogant eme miniszteri rendeletnek, mely hazafiui és nevelési szempontból teljes elismerésre méltó, ezt a felpanaszolt szépséghibáját valamiképen sürgősen ki kell javítani.

Ezt kívánja az ország háromnegyed részét kitevő földmivesség boldogulásának érdeke.

Németországot első sorban a német parasztnak a haladásra való elemi képesítése tette pár évtized alatt a világ első államává.

A fegyelmi ügyek vége.

Jászberény város polgármesterét az alispáni fegyelmi uton dorgáltára ítélte, mert az égetően szükséges tanyai állami iskolák építését megengedte, illetve az építkezés megkezdését elnézte, holott a vállalatba adás még nem volt jogerős, vagyis a törvényhatóság még nem hagyta jóvá a városi határozatot. Ez fegyelmi vétségnek állapított meg, melyet a fegyelmi rendelet szószertint szövege szerint: „nem ment azon körülmény, hogy a gyors építkezés a városnak anyagilag előnyére vált”. Figyelembe vette a fegyelmi hatóság „az eljárásnak a város érdekét nem csak nem sértő, de sőt előnyére váló voltát”. Tehát hasznót, előnyt hozott a városnak, de fegyelmiileg vétkes.

A vármegyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya pedig 400 kor. bíróságra ítélte a polgármestert. Az eljárás folyamán 51 vádpontot vizsgált meg a fegyelmi hatóság, melyekben bizony súlyos vádak, erősen kompromittáló állítások föltött kellett bíraskodni. S az 51 pont közül a legsúlyosabb 39 pontban teljesen felmentendőknek találta a polgármestert, mert azokban üres szószátyárkodás volt csupán, 12 pontban azonban vétkesnek nyilvánították, mert nem tudott „elfogulatlan” nem tudott „pártatlan” lenni olyan emberrel szemben, ki ellene minden elképzelhető téren késhegyig menő harcot folytat. A fegyelmi hatóság maga is „emberilegért hető szempont”-nak nevezi, hogy Koncek Istvánt az Elefánthy Sándor iránti ellenszenv vezérelte.

Aztán jön az ítélet a következő akkorddal végződve: „Ezért hangsúlyozásával annak, hogy a szinte hajszaszzerű fegyelmi vádaskodás megvizsgálása során semmi olyan momentum nem merült föl, mely Koncek polgármester egyéni tisztességét, köztisztviselői becsületességét csorbítaná, sőt ismeretes, hogy hivatali kötelessége teljesítésében, városa érdekeinek védelmében nem közönséges buzgóságot

fejt ki: Őt az enyhítő és súlyosító körülmények figyelembe vételével fenti módon kellett büntetni.” Ezen fegyelmi végzésben is megtaláljuk, hogy „habár eljárásával a városnak nem kárt okozott, hanem inkább hasznót hajtott, hibázott abban” . . . stb.

Szóval ha tekintjük a dolgot, nem egyéni szemüvegen, nem a személyes vonatkozásokban, nem azt keresve, ki a győztes, ki a legyőzött, hanem a közérdeket, a város haladását, anyagi gyarapodását néző szempontból, akkor a fegyelmi határozat polgármesterünket elítélő végzésében találjuk meg a legmegnyugtatóbb kijelentéseket arra nézve, hogy Jászberény város vezetése jó kezekben van, a város érdekeinek buzgó védelmében, az anyagi előnyök és hasznok felhajtásában a mostani polgármester megkapta az alispáni és főispáni aláírással ellátott elismerő bizonyítványt, amely a város közönségének megnyugtató biztosíték lehet arra nézve, hogy a város érdekeinek vezetésénél tiszta kezű s mint a kölcsön konvertálási hatalmas koncepciójú előterjesztés is igazolja, a városért dolgozni tudó kormányosok vannak. Ennek a közfelfogásnak adott kifejezést a város rendkívüli nagy számban megjelent képviselőinek gyűlékezete 1-én, midőn a következő határozati javaslatot fogadta:

„Tekintettel arra, hogy Koncek István polgármesterségének egész ideje alatt a város anyagi és szellemi előhaladása érdekében a legnagyobb buzgalommal és eredményesen működött s tekintettel arra, hogy a felolvasott fegyelmi határozatokban felemlített esetekre nézve is úgy az alispán, mint a közig. bizottság fegyelmi választmánya elismeri, hogy eljárása a város előnyére vált és hogy hivatali kötelessége teljesítésében városa érdekeinek védelmében nem közönséges buzgóságot fejt ki, határozatilag kimondja, hogy mindkét fegyelmi határozatnak marasztaló részét sajnálattal tudomásul veszi s kijelenti, hogy Koncek István polgármester iránt továbbra is bizalommal viseltetik és a város érdeké-

ben kifejtett üdvös és eredményes működéséért elismerését nyilvánítja”.

HIVATALOS RÉSZ.

Változások a vármegyei tisztikarban. Mint egyik szolnoki lap társunk írja Kormos Miklós vármegyei árvaszéki elnök beadta nyugdíjaztatás iránti kérvényét. S noha a nyugdíjba vonulása csak ez év végén válik aktuálissá, mégis az ezáltal fokozatosan megüresedendő tiszti állásokra már megtették a vármegyei mérvadó körök a jelöléseket. E szerint ugyanis az árvaszéki elnök örökébe lépne Busa Ákos a tiszai alsójárás főszolgabírája, ennek helyébe Dr. Nagy Ottó tb. főjegyző, ennek helyébe továbbá Lippich István, ennek helyébe Alexander Imre, utána dr. Kövér Vladimir. Ezen alakulások folytán azután vármegyei eljegyző lenne dr. Elek Tibor legöregebb közigazgatási gyakornok. Ez volna a tervezet, de hát ez még több részben változhat a jövő alakulásával.

Városi közgyűlés. Jászberény város képviselőtestülete e hó. 1-én pénteken tartotta rendes közgyűlését, melynek első tárgyalás Tarnay h. polgármester üzleti elfoglaltsága folytán az utolsó tárgyként felvett Koncek István polgármester elleni fegyelmi ügyben hozott közigazgatási bizottsági határozatot sorozták. Az előadójegyző ismertette a fegyelmi ügy részleteit, közölte a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának azon ítéletét, mely szerint Koncek István polgármester ezen fegyelmi ügyből folyólag 400 korona pénzbüntetésre ítéltetett. A közgyűlés a közigazgatási bizottsági határozatot tudomásul vévén, annak indoklásában lett az érvre tekintettel, hogy Koncek István becsületességéhez szó nem fér s hogy hivatali kötelessége teljesítésében s városa érdekeinek védelmében nem közönséges buzgóságot fejt ki, az állandó bizottság javaslatához képest személye iránti ragaszkodásának kifejezésül iránta továbbra is teljes biza-

T Á R C A.

A zúgolódó.

— A „Jász Ujság” eredeti tárcája. —

Írta: Szabó István.

Hát az öreg Keszérü Gergely csak nincs kibékülve a világrenddel. Immar nyolcvan esztendeje van szakadatlan háborúságban a sorssal. Talán mindjárt világrajövetele alkalmával elégedetlen volt? Mikor pólyába gyöngyölitettek, tán már az sem tetszett neki? De ki tudná már azt? Szörnyű régen volt az. Nyilván igaz se volt.

Élég az hozzá, hogy a legvénebb emberek is mind úgy ösmerték, mint akinek mindig akad valami zsémbelni valója. Lehet, hogy igazsága is volt. A jó emberei legalább akikkel el-elbeszélgetett, ráhagyták, hogy igaz van. Könnyű volt azoknak ráhagyni, mikor avval a bajuk se több.

Pedig csak Panna néni annak a megmondhatója, hogy csakugyan igazsága volt e hát mindig? De neki már mindegy, ha volt igazsága, ha nem, csak el kellett tűrni az ácsánkodásait. Utóljára megszokta. Hi-

szén, Isten menten, nem csinált az öreg sohase házi veszedelmet, nem is bántott senkit egy újjal se, de még csak egy félre szóval se, annyiból nagyon is jó volt, hanem ő csak elmordoskodott magában. Vagy akinek füle volt, hát annak ugyancsak te- lebeszélte a fület az ő tenger bajával.

Mikor — hej! az is de régen volt — mikor Örsze néni lett, az se úgy volt, a hogy ő szerette volna. Ő úgy szerette volna, ha fiu-gyerek lett volna. A második gyermekük, Verka néni se az ő szája-ize szerint jött a világra. Már most kire támaszkodjon öreg napjaiban? Kire hagyja a házacskáját, földescskéjét, ha elszóitják? Hátha nem is ad az Isten többet? Ki istápolja majd vénségére? A lányok? Vagy valamelyik veje, majd ha lesz? Hogy ő azokra szoruljon? Hiába, mégse a maga gyereke lesz az.

No, de nem kellett azokra szorulnia. Lám, csak irtalmas az Isten, mint ahogy az is volt mindig. Lám, csak nem felejtkezik el az ő szegényebb szolgálóiról sem, áldások érette az ő szentesges szent neve Gergely bátyánkat is őt fiugyermekkel áldotta meg őt kurta esztendő flatt. Nem tudom egészen akkurátosan megmondani, hogy az üstökét vakarta-e jobban Gergely

bátyánk, vagy a fületövét, de azt bizonyosan tudom, hogy nagyon valaródzott, mikor a hetedik is bejelentette magát az édes apjának, de olyan fentszóval, hogy egy kocának is becsületére vált volna.

Ugy látszik, Gergely bácsinak még a jó Isten se tud kedvére cselekedni.

— Gyü, Fakó! Gyü! Betyár! Tik ugyan húzhattok, míg a hét gyereket fölneveltek. Járhatjátok a fuvert, míg a rájuk valót, meg a szájukba valót megkeresitek. Szegény jámbor, nem is annyira maga-magán szánakozott, mint inkább a lovain.

Pedig hát azok a szegény párák nem okai semminek; de hát kibe kapaszkodjon az ember, mikor senkije sincs? Gergely bácsi is úgy találta, hogy nincs ebben igazság. Mint ahogy igaz is. A lovak is olyan formán jártatták a fejüket, hogy hát Gergely bácsinak tökéletesen igaz van. Mintha értették volna, hogy mit dörög az öreg. Vagy tán már meg is szokták, hogy mindent helybe kell neki hagyni. Gergely bácsi meg annál jobban dörögött, menél jobban bólintgatott neki a lovak.

De a jó Isten mindnyájunkkal rendelkezik. Lám, ő csak nem adott igazat sem Gergely bátyánknak, sem a lovainak. Ő bizonyosan úgy gondolta, hogy alól ki-

lomal viseltek, mint olyan polgármester iránt, kinek eddigi működése a város javára hasznos és eredményes volt. E határozat után, mikor a polgármester előgálta az elnöki székét a képviselők egyhangu lelkes éljenzéssel fogadták.

Ezután tárgyalta a képviselőtestület a polgármesternek a lapunk mult számában már ismertett a város összes tartozásainak konvertálását és újabb kölcsön szerzését tárgyzó s a város modern fejlődésére nagyfontosságú előterjesztését. Miután folyó hó 1-ével az előterjesztésben hivatkozott számadatokban eltérés mutatkozott s az 500,000 koronás kölcsön felvételének módjára néve is időközben változás állott be, a közgyűlés most érdemileg nem határozott, hanem megbízta a polgármestert, hogy a Magyar Kereskedelmi Bankkal lépjen újból érintkezésbe oly értelemben, hogy a nála fennálló összes városi tartozásokat hajlandó-e 5-40% annuitás mellett konvertálni akkor is, ha a város újabb kölcsönt nem vesz is fel, egyben felhívta a közgyűlés a polgármestert, hogy eljárásáról a július hó 12-én tartandó közgyűléshez érdembeni határozathozatal céljából tegyen jelentést.

Nagyobb vitát provokált a tanyai lakosok gyógyítására szervezendő orvosi állás teendőinek ellátási ügye, melyre néve hosszabb eszmecsere után, megbízatot a polgármester, hogy egy tanyai tisztí orvosi állás szervezése tárgyában tegyen a közgyűléshez javaslatot.

Az 1909. évi fogyasztási adópénztár forgalmáról tett jelentésre néve, a mutatózó tiszta jövedelem felosztása céljából a polgármester előkeltte alatt egy bizottság küldetett ki. Elintéztetett ezeken kívül azután több háztartási, bérleti és telekvéti ügy.

József főherceg egy jász gazdához.

A jász-kunok boldogemlékeztető Nádorának unokája s a jászok dicsőült igaz.

lencen jóllaknak, ott tizenegyen sem maradnak éhen. Küldött még neki egyszerre két szép kis cselédet: Marit, meg Borsát.

Hát már ebben hogy volna igazság? Ott van la: Szénás Pál gazdurnaknak csak egy gyereket adott az Isten — az is lány — pedig annak három nagy tanyája van, ő neki meg alig néhány vekás földcseskeje amelyre kilenc gyerek esik. Hiszen hát jól van, nem irigyli a Szénás Pál uram birtokait, áldja meg vele az Isten, de a Gondviselő bölcsében is intézhette volna ezt a gyerek dolgot. Az igaz, hogy őt meg irigyli Szénás Pál uram a gyermek-áldás miatt; igazsága is lehet neki — de Gergely bácsinak is meg kell adni, hogy neki is igazsága van.

— Ugyan Panna, hogy is férsz meg egy földél alatt evvel a csunya száju emberrel az uraddal, aki mindig zúgolódik az Isten rendelése ellen? Nem férsz, hogy egyszer elsüllyedtek, vagy elvisz benneteket a gonosz?

Nem tudom már, melyik mondta — nem akarok hazudni — az öreg Büveg Márta-e, vagy Kormos Magda, vagy mind a ketten mondták, mikor Borsát keresz-

magyar lelkü főhercegének édes fia mindennek követi azokat a nagy elődöket, akik e sokat szenvedett jászföldön az Uralkodó család iránt soha ki nem alvó népszerűtet lángját felgyújtották.

Őseink meséjében, elbeszéléseinek kedves emlékében élnek körül a boldog régebbi kor, mikor a királyi hatalom legkedveltebb választottjai a koronák fényéből hozzánk leszállva, emberi szeretettel ölelték keblükre a leghívségesebb alattvaló jásznépet, a magyar becsület e kiváltságos prototípusát.

A ragyogóan szép emlékekben fogszótt szeretet, ragaszkodás és hódolat a visszaemlékezés nyomán az utóbbi kornál csak fokozódott, mert nagyjaink becses szeretetének hagyományosa talán épen ezen érzelmi öröklés erejénél fogva épen tartotta azt irántunk.

Csoda-e hát, ha a dicső multak visszajáró lelkeként tűnik föl előttünk a jászok örökös, kedves főhercege: József királyi herceg.

Sokat van közöttünk s ha katonai hivatásánál fogva a jászföldre jó, paraszt, úr szíve egyaránt szeretettel dobog.

A mult esztendő május havában hivatalos utja alkalmával gépkocsija zakatolástól megriadtak egy paraszt lovai s a téglával telt kocsi az árokszállási országúton felborították. Csak a kocsi rudja törött el, egyéb baj nem történt a gazdának, a négyzállási tanyai Bató Jánosban s szintén a kocsin ülő feleségében nem esett kár. József főherceg lepattant a kocsiról és sietett segíteni a szerencsétlenség, majd felhívta a gazdát, hogy jelentkezék előtte.

Batónak nem lévén akkor ideje, mint dolgos ember munkájára tért. Most azután később levélben köszönte meg a szíves főhercegi segítséget. Erre József főherceg 100 koronával bérelten a hét folyamán a következő sajtókezőleg irt jó szívet s mindent magyarázó levélben válaszolt a jász-parasztoknak:

ték. Annak is van már vagy harminc esztendeje.

— Ugyan hogy is lehet ilyen szép kis ártatlan cseléd miatt magatokra lázítani a jó Isten haragját. Hisz örülni kellene Gergelynek is, hogy kilenc cselédet bízott rátok a jó Isten, méltóknak talált benneteket. Jaj de szép is vagy, kis ártatlanom, egyem meg a térded kalácsát.

Ezt már bizonyosan tudom, hogy Kata néni mondta' a Tálas Albert felesége.

De Gergely bácsit csak nem lehetett kibékíteni a sorsával. A keményüket sem látta soha senki, hogy valamelyik jelesebb napon erősebben füstölt volna.

— Haj, bizony! Kilenc gyerekkel nem lehet búcsúskodni, sütkérezni, toroskodni. Hát korcsmazni hogy lehetne? No hiszen.

A kilenc gyerek meg csak növekedett, mindegyik egy-egy munkás kéz lett a kicsiny gazdaságban; csak Mari maga az egész család ruházata alá kinevelte a libából minden esztendőben. A többi nyolc sem henyélt. A vagyonkájuk is néhány vétkésből néhány holdacsakára nőtt: később még inkább szaporodott. Az öregnek már alig akadt köztük tennivalója, de azért

Budapest, 1910. június 24

„Fiam!

Leveledet elolvastam! Emlékszem én is a tavali május 28-án történetekre s bevalom, hogy akkor magam is nagyon megijedtem, mert azt hittem, hogy a sok téglarátok esett és oda szaladtam, hogy amennyire erőim engedik, segítsek. Hála Istennek — láttam, hogy nem történt nagyobb baj. Ha emlékszel, akkor mondtam, hogy ha netalán károd volna, tudassátok velem és én azt szívesen megtéritek.

Jó szavaidért köszönetet mondok és biztosítalak róla, hogy nem csalódtok bennem, ki a jóra való földműves népet, köztük a derék Jász-Kunokat teljes lelkemből szeretem. Fiaitokat, kik derék nő katonáim, édes fiaimnak tekintem.

Irt küldök valamit, ha netán mégis károd lett volna a tavali balesetnél.

Igaz jóakaró

József főherceg"

Ne hazudj!

A jeles Friss Újság hírhedt szerkesztője. Habár Mihály odaállott a piacra és a csöcselék öröme sárba rángatta a közélet munkásait Becstelenekeknek, úzérkedőknek tüntette föl a koalíciós kormánynál a „Wekerle panamá" című röpiratában, de a bíróság előtt bevallotta, hogy egyetlen adata nincs, amelylyel igazolni tudná állításait. És mégis támadott. Orvul és gyáván, visszahátréva a sajtószabadság szent jogával. Sári dobált a közélet munkásaira, haszon-szerzéssel vádolta meg a tisztakézű embereket, de mikor cselekedetét helyt kellett volna állania, alázatos bocsánatkéréssel akarta kiengesztelni őket az orvtámadásért.

Megmondotta Wekerle, hogy nem szívesen állt a világ elé, mutogatni közéleti működésének tisztaságát. De ha egyszer azt mondta valaki erre a működésre, hogy piszkos és olyan hangosan, hogy egy egész világnak meg kellett hallania, mond-

még mindig zugolódtott, még mindig olyan sok volt a baja.

— Haj, haj! jaj, jaj! Kilenc gyereket nevelni táplálni, ruházni! Nagy sor az ilyen szegény szőrű embernek, mint jó magam la!

De azért a kilenc gyerek csak ruházódott, nevelődött. A lányokat sorban férjhez adta, a gyerekeket is szárnyokra eresztette. Már mindnyájan a maguk emberségéből éledgelnek.

Ó maga Panni nénivel Márton bácsinál lakik, a legidősebb fiánál. Mindent megtesznek az öregnek, hogy kedvében járjanak. A menyé meg a gondolatát is lesi. A két öreg ott szeret ülni a kemence mellett: keresztibe szalmát sem kell nekik tenni, mégis minden kívánságuk megvan.

Az Isten rendelésével, ahogy úgy, ki is békült volna már az öreg Késérü Gergely belülről, mint ahogy mindig ki is volt bekülvé, csak a szája meg rá még most is nagyon gyakran a zugolódásra. Hol ez nem tetszik neki, hol az. Hogy ezt így kellett volna tenni, azt meg úgy. Hol a fiára évelődik, de úgy, hogy „menyem is értsen belőle", hol az unokáira. Azok is megsza-

ta az adatok és számok olyan káprázatos játékaival, hogy a könnyen hívők előtt igazán kétszer-kétszer volt az ő bűnössége, akkor kénytelen volt védekezni és kénytelen volt megtorlást követelni. Tőle bocsánatot kértek, ő megbocsátott, de nem bocsáthatott meg az immár nem először hazug, orv módon megtámadott közéleti tisztaság, a közéleti rágalmozó — portyázásnak. A Habár-pör ítéletének ilyennek kellett lennie; ezt a tízes bélyeget rá kellett sütni egyszer arra az eljárásra, melynek jelszavát úgy formálták meg: „rágalmozunk, bátran, valami mindig ragad”. Az egyszer a rágalmozó ragadt lépés megtanulhatott egy régen mondott, fájdalom, el is feledett mondat: „Hazudni nem szabad”. S kétszeresen nem szabad a nyomtatott betű erejével a sajtó tekintélyével. Szomorú dolog, hogy nálunk bírói ítélettel muszáj leckét adni erről az egyszerű tételtől. Még szomorúbb, hogy ezt a hazug szenzációkból élő papirosőröcsögöt még nadrágos emberek is kezükbe veszik, mikor ott van a pártokivüli jelesen szerkesztett krajcáros keresztény újság, az „Uj Lap”.

UJDONSÁGOK.

— **Péter-Pál napja.** A gazdálkodó emberek nézve jelentős évforduló Péter-Pál napján egyházi életünknek egyik most a mult napokban kitüntetett általános tisztelt tagja Bárdos Pál jákóhalmi esperes plebános tartotta névünnepe, kinél az egész jászvidékről ádták le személyesen a tisztelők és jó barátok névnapj gratulációjukat.

— **Uj doktor.** Hulin Béla jogszigorló aranyifjúságunk kedvelt tagja a mult heten tette le az államtudományi doktorátust jó sikerrel, mi után doktorrá avatták fel.

— **25 éves találkozó.** Mint lapunkban említettük a jászberényi fogináziumban 1885-ben érettségizők Péter-Pál napján tartottak városunkban találkozójukat, mely alkalommal a Lehelben megjelentek: Almásy Antal városi főjegyző, dr. Gyárfás Ferenc ügyvéd, Neuberger Ignác Jászberényből, Hír Márton dr. orvos Nagybonyból, Balog Albin orvos Püspökladányból, Dr. Mezei Mór ügyvéd, Széll Árpád mérnök Budapestről és Marincsak Dániel ta-

nár Hajdubüszörményből. A találkozó által a Lehel szállóban tartott banketten megjelentek Dr. Szombathy kir. igazgató, Baranyi, Barta és Nemeth Kelemen tanárok. A találkozási ünnepélyt igen nemes cselekedettel tették be a jubilánssok. Ugyanis egy 320 koronás alapítványt tettek Baranyi Balázs tanár nevére, melynek kamatait a fizikában és számtanban legjobb eredményt felmutatni tudó VIII. gimnaziális tanuló nyerheti el. Ezt az alapítványt azután Baranyi tanár kiegészítette 500 koronára. Ezen szép jubiláris cselekedetek nem szorulnak sem egy sem más részről dicséretre. A 24 tanuló közül egybegyűlt számszerint 8 jubiláns társaságot este Neuberger Ignác vendégelte meg.

— **Legújabb tanítónők.** Az idei tanév bezárultával a helybeli leányok köréből hárman szereztek meg a tanítónői képesítő oklevelet és pedig Bathó Boriska és Heinz Matild az egri- és Matyók Kornélia a közégi tanítónői képzőben.

— **Zárünnepély a gimnáziumban.** Péter-Pál napján volt a helybeli kir. főgimnázium kapuzárása. A Dr. Barys József hittanok által végzett háláadó istentisztelet után az ifjúság a főgimnáziumba vonult, hol szépségszám előkelő közönség jelenlétében dr. Szombathy István igazgató igen szép és emelkedett hangú beszédet intézett az ifjúsághoz és a jelenlévő közönséghez, ami után a jó előmenetelt tanúsító ifjak számára a díjakat osztották ki.

— **Zászlószentelés.** Nagy zászlószentelési ünnepély folyt le Péter-Pál napján Szolnok városában. A vasutas szövetség egyesületi zászlóját szentelték fel, melyen városunk egyik bájos szülötte, Péntes László a szolnoki vasuti állomás dékrek főnökének neje, született Mizsey Ilonka vitte a főszerepet, a zászlóanyai tisztet: Délélt 10 órakor volt a megáldási ünnepség a plebánia templomban, hová az óriási közönség a zászlóanya és az ünnepi szónok dr. Nagy Emil országgyűlési képviselő díszes negyes fogatjai után hosszú kocsisorokban hajtattak a gyűlékezés helyéről a Kossuth-szállóba. A misét és szertartást Arva Ferenc házfőnök plebános végezte, amidőn a zászló megszentelése alkalmával emelkedett hangú beszédet tartott. Az első aranyzóget Péntes Lászlóné helyezte be, utána a többi hivatalosak. A szentelés után az ünneplők vissza a Kossuth szállóba hajtattak, hol az ünnepség igen szép program keretében folyt le. Itt az ünnepi szöveket dr. Nagy Emil tartotta. Az ünnepély után d. u. 2 órakor 800 terítők társas ebéd volt a Kossuth-szállóban, este pedig kedélyes táncvigalom, mely a reggeli órákban ért véget.

— **A szőlőtermés veszedelme.** A város polgármesteréhez f. hó 1-én több tekintélyes szőlőgazda azon írásbeli jelentést tette, hogy a szőlőföldeken a peronospora elleni védekezéséknél végzett második permetezés után a fűrtök valamelyes eddig nem ismert okból megfekedtek, elszáradnak és a szemek lehullanak. Koncek polgármester a jelentés vétele után nyomban sürgős kérelmet intézett a földmívelésügyi miniszterhez szőlészeti szakértő kiküldése végett, hogy annak szakismerete és utasításai alapján a veszedelemelleni védekezés megtehető legyen.

— **Jeget a várostól.** A város jegyverméből ingyen szolgáltatják ki egészségügyi szempontból a közönség számára a jeget s megtörténik sokszor, hogy a beteg számára szükséges jeget dében, szóval napközben, mikor a hőség tetőpontra van ennek a jegyveremhez, melynek ily időben való felnyitása által a fagyképesség vesz. Ez okból ez uton hívjuk fel a közönséget, hogy a szükséges jeget — ha csak sür-

gős körülmények nem kívánják — a kora reggeli — vagy esti-órákban menjenek.

— **Uj vidéki katolikus lap.** Az Egri Híradó — melyet lapunk felelőse alapított, megszűnve, helyette Eger cím alatt új lapot ad ki az egri érseklíceumi nyomda, illetőleg új életre kelti az 1863-ban meginult Uj, amely 1893-ban viszont az Egri Híradónak adott helyett. A július hó 2-ától minden szerdán és szombaton megjelenő Egernek Breznay Imre, tanítóképző intézeti tanár lesz a szerkesztője. A lap pártpolitikával nem igen fog foglalkozni, hanem e helyett keresztény, katolikus szemlében, a társadalmi igények kielégítésére törekszik. Tisztességes, hazafias és tárgyilagos lesz; eleven és hiteles hírszolgálatot öhajja biztosítani előfizelőinek támogatását. A lapból, melynek negyedévre 2 K 60 fillér, félévre 5 K az előfizetése, mutatványssámmal készséggel küld az egri érseki liceumi nyomda. Az új lapot kollegiális szeretettel üdvözöljük s szép jövőt kívánunk neki.

— **Betörési kísérlet.** Szerdán éjjel Droppa János helybeli I-ső kerületi kereskedést ismeretlen tettesek feltörték akarták. A boltihezgyél mellett levő szobában aludt a kereskedő nejével, kik figyelmesek lettek a zajra. Ekkor Droppa kiment a boltba s a zajra a tettesek elmenekültek. Így a kisbolt betörése most másodszer is megihusult.

— **Katonák az aratásnál.** A közös hadügyminiszter legutóbbi rendelete szerint a katonák az aratás idejére mind szabadságot 3 heti időtartamra. Az idén eltérőleg az előző évekét minden gazdasági munkához értő, jó magaviseletű és teljesen kiképzett katona szabadságot kapott s bárhol munkát vállalhatott. Ezen engedély alól az egyévi önkéntesek, az iparosok és a gyöngébb legénység vonatott ki.

— **Kisiparosok gyűlése.** A szerdai ünnep délutóján a helybeli kisiparosok a helyi szövetezet megalakítása céljából gyűlést tartottak a Lehel-szálló nagyeremben, melyen a budapesti szövetség egy kiküldötte ismertette a társulás célját. A gyűlésen igen kevesen jelentek meg kisiparosaink köréből s így a kiküldött úr minden siker nélkül volt kénytelen elutazni.

— **A napsugár s a fehérruha.** Az idén ismét a fehér szín uralkodik a női nyári divatban, mert ebben mindenki fiatalabbnak látszik, mint amennyi idős. Azonkívül tudnivaló, hogy a fehér szín legjobban megvéd a nap sugarai ellen, amit a forró égő alatt lakó európaiak is bizonyítanak. A tudósok azonban kiderítették hogy ez tévedés, mert a napsugár ha fehér ruhán ker szűl fehér bőrt ér, meglehetősen éget, míg fehér ruhában járó szerencsének még a legnagyobb meleg iránt is szinte teljesen érzéketlenek. Szakemberek tehát azt ajánlják, hogy a fehér ruhát feketével kell bélelni, vagyis az embernek mesterséges szerencsének kell változnia, ha a legnagyobb meleggel is dacolni akar.

Vidéki rövid hírek.

Tűz. Szolnokon az átmeneti vasuti raktár teteje szombatra viradóra kigyúadt és 20 méter hosszúságban légett. A tüzet a tűzoltók lokalizálták. **Esküvő.** Hieronymi Lajos csendőrhadnagy mult hó 28-án tartotta egybekelési ünnepélyét Rác Piroskával Miskolcon. A vőlegény náznagya Dr. Kéziles József megyei főügyész volt. **Bicskázás.** Mezőtúron Mikes Sándor ottani legénys Szalai nevű síheder az utcán követelt meg-szúrta. A sok verésvetés következtében sérült állapota aggasztó. **Öngyilkosság.** A türkevei tanyákon Kovács P. Péter a mult héten felakasztotta magát, mikor meg-



látták, már halott volt. **Községi mészárszék.** Jászapáti hatósági mészárszékét állítottak fel a hűdrágaság letörése céljából. A hatósági hűsvágó székét vasárnap nyitották meg. **Nyárimulatságok.** A jászkiséri ipartestület múlt hó 26-án a kiserdőben sikerült jünist rendezett. — A jászapáti iparos olvasó kör Péter-Pál napján tartotta saját helyiségében nyári táncmultságát. **Állomásbővítés.** A hatvani vasúti állomás keleti részének bővítési munkálatai most folynak. A bővített területen teherautó rak-tárók fognak kiépülni. **Erőművész betörő.** Törökszentmiklósról vett telefon értesítés szerint ott a múlt éjjel Fischer Soma vegyeskereskedésében Bró Péter franciaországi erőművész betört és 384 koronát elakart vinni. Rajta kapták és letartóztatták. **Kisiklott vicinális.** A kunmadarasi pályaudvaron a múlt héten kisiklott egy mozdonny a az árokpartba fűródött. A mozdonnyvezetőnek és fűtőnek nem esett baja. **Templomablók.** Tiszavezsenyről jelentik, hogy Tözségen a múlt napokban egy Kovács György nevű csavargó a templom pereselyt feltörte és abból 25 kor. 40 fillért elvitt. Ugyancsak hasonló fosztogatást követett el Tiszavárkonyon is. A csendőrség elfogta a templomablót és átadta a szolnoki kir. ügyészségnek.

!! Köszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és pormentes szalon szén, továbbá budapesti légszuszgyári, valamint poroszországi pírshén (coaksz) a bányá által előírt eredeti ár mellett alólrítottán megrendelhetők.

Pontos szállításért szavatosságot vállal:

HOFFER MIKSA
több hazai és poroszországi
bánya képviselője.
JÁSZBERÉNYBEN.

Szerkesztői üzenetek.

R. K. Némi türelmet kérünk.
L. J. P.-Monostor. Kongregációi sorsjegyet kihúzták.

Kérelmek. Helyben. A női nemnek tartozó ndvariaságból szívesen helyesbítjük az első kilencet üg. kuglikirályról szóló híradásunkat, mely szerint az első kilenceket nem a névszerint kített ur, hanem a megnyitás estején Fejér Gyuláné urnő és Koncsek Iluska dobták le. Így tehát nekünk madzag nélkül, Önnek pedig madzaggal van igazza.

— **Piaci tudósítás.** Gabonaművek és egyéb mezőgazdasági termények heti-piaci árai: Buza átlagárban 25.60, rozs 18, árpa 12.60, tengeri 12.60, zab 14—15. K. **Örlemények:** Buzaliszt 0, 1 és 2 sz. 48—46—44 fill. kgr. Rozsliszt 36—28—32. Árpádara 38 fill. **Főzelék- és zöldségfélék:** Káposzta (savanyított) kgr. 26 fill. Burgonya 7 fill. Sárgarépa 32 fill Fokhagyma 66 fill. Vörshagyma 36 fill. Torma 52 fill. **Szárnyasok:** Csibe 1 drb. 1.20. Kappan sovány 1.60 hizott 2.60. Liba sovány 1.50 hizott 8—9 kor. Pulyka sovány 4.60. hizott 6.50—7 kor. **Husművek:** Marhahus pecsenyének 1.28—1.32. levesnek 1.16—1.20 Borjúhús hátulja 1.80, eleje 1.60. Juhhús 1.04. Sertéshús 1.40. Szopósbárány egy

darab 5—6 kor. **Állati termékek:** Szalonna 2.20—2. Disznózsír 2 kor. Ludzsír 3.40. Tej főlözetlen friss 1 liter 18—20 fillér, lefőlözötttel 14—16. Tojás 100 darabonként 5 kor. **Gyümölcsök:** Alma kgr. 70—64 fill. Dió 90—56 fillér.

Utmutató

a jászberényi hivatalokban.

Kir. Járásbíróság. Hivatalos órák: április hónapban: délelőtt 8-tól délután 3 ráig. Ünne- és vasárnap délelőtt 9—12-ig. Egyzöi iroda felek részére kőznapon 9-11-ig Ünne napokon nincs. A telekőnyvi hivatalnál — ideérve az iktatót is — értesítés adatik hétkőznapokon délelőtt 9 — délután 1 óráig, míg vasár- és ünne napokon 9—11-ig áll a felek rendelkezésére. Panaszfelvételek büntető ügyben Marossy Endre kir. albirónál és egyéb ügyekben Dr Koller vezetö kir. járásbíró előtt hetenként kétszer: kedden és pénteken teljesítenek.

Közigazgatás. A városi hatóságnál délelőtt 7 órától délután 1 óráig, a rendőrségnél hivatalos órák: délelőtt 8—12-ig, délután 2—5-ig. Vasár- és ünne napokon délelőtt 8—10-ig. Értesítés a felek részére naponként délelőtt 9—10-ig adatik. Panaszfelvétel a polgármesteri hivatalban: naponként délelőtt 8—11-ig, vasárnap délelőtt 8—10-ig

Anyakőnyvi hivatal. Hivatalos órák délelőtt 8—12-ig délután 2—5-ig. Születéseket 7 nap alatt, halálozásokat a legközelebbi kőznapon kell bejelenteni. Hirdetési határidő 18 nap.

Kir. adóhivatalnál. Hivatalos órák: délelőtt 7 órától délután 2ig. Beadványokat elfogadnak délelőtt 8—11-ig. Be-és kifizetések ugya nazon idő alatt.

A m. kir. posta távirde- és táv-ábeszélőhivatalnál a hivatalos órák kőznapokon 8—12-ig, délután 2—6-ig. Táviratleadás este 8—9-ig. Ünne-és vasárnapokon délelőtt 8—11-ig, délután 2—3-ig postautalvány, takarék be- és kifizetés csak délután 5-ig van. A piros betűvel jelzett ünne napokon délelőtt 8—11-ig utalvány, pénzeslevél, csomag, ajánlott levél-és táviratfelvétel és távbeszélő, délután 2—3-ig csak ajánlott levél és táviratfelvétel, ellenben sem postautalvány be-és kifizetése, sem pénzeslevél- és csomagfelvétel nints.

A munkásbiztosítónál. Hivatalos órák hétkőznapokon: délelőtt 8—12-g, délután 2—5-ig. Be- és kifizetés a hivatalos órák alatt.

Rőzsafűzér-készítő házi ipar KALOCSA.

K é s z ü l:

Öt, tíz, tizenöt tizedes, hét-füjdalmú, örvendetes, Jézus Szive, prágai kis Jézus, Szeplőtelen fogantatás, sz. József, meghalt hívek, szent Antal olvasója vas-, réz-, fehérém és ezüsthuzalra fűzve.

Különbözö nagyságú kokotin, kőksz, csont, tömör áveg, jeruzsálemi, olajfa, olajfalom, gyöngyház, ezüst, koral, valódi drágakő stb. szemekből. Mind tartós kézi munka.

Rendelési cím:

Tantos Ferenc Kalocsa, vagy
Pesti Péter könyvkereskedőnél

Jászberény.

PÁRTOLJUK a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és jóirányú irodalmat föllendíteni, versenyképessé tenni és a legszélesebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy **nagy sajtóalap** létesítésére törekszik.

Tagja lehet minden keresztény férfi vagy nő — **a rendes tag** félevenként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet. — **A jötevő** tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — **Alapító** tagként szerepel az, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalap javára.

Központi iroda:

Budapest,

Ferencisk-téve 7, V. lépcs. 1. em.

A jászberényi bortermelők pinceszövetke-
zete mint részvénytársaság ma vasárnap d. e.
10 órakor igazgatósági illetve választmányi gyű-
lést tart, melyen a berendezkedés, hordók be-
szerezése és pinceépítés kérdései kerülnek tár-
gyalás alá.

Uri, katonai és polgári szabó.

Van szerencsém értesíteni Jászberény város és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Jászberényben, a Vásár-utca-17 szám alatt

polgári és katonai szabóüzletet

rendeztem be. Ugy a fővárosban, mint az ország nagyobb városaiban szerzett tapasztalatom és gyakorlatom lehetővé tették, hogy a szabászat és ruhavarrás terén a legmesszebb menő modern ízlést és igényeket kielégítem. Üzletemben választékos minták s utolsó divat, illetve előírás szerint készítek mindennemű uri, katonai és polgári, továbbá sport- és lovaglő-öltönyöket a legutányosabb árban katonai előírás szerint csukaszürke szövetekből tisztí és önkéntesi öltönyöket tényleges és tartalékos tiszturak valamint kívánatra átalakítom azokat az újabb előírás szerinti követelményeknek megfelelőleg.

Mindennemű megrendeléseket pontosan és olcsón teljesítek s kívánatra esetleg levélbeni felhívásra a helyszínére utazom.

Becsés pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szekeres Bálint,
uri és katonai szabó.

Aki temploma részére szép és tartós
mise ruhákat
akar szerezni, forduljon rendelésével
Szt Ferencrendi Mária Missio-
nárusnők zárdájához, Budapest
VII. Hermína u. 21., hol új mise-
ruhákat készítenek és régieket ju-
tányos áron javítanak.

Elismerő nyilatkozat.

A rendelt casula és két dal-
matika igen szép. Gondos kézimunka
s így tartós. Ára szolid a minőség-
éhez képest.

Jászberényi plebánia-hivatal.

Lapkihordók
lapunk nyomdájában
felvételnek.

JÓ KÖNYVEK!

JÓ KÖNYVEK!

MEGJELENT

a Tárkányi-féle Vezérkönyv

a processziókhöz.

Tizenegyedik bővített kiadás. Az egri egyházm. hatóság jóváhagyásával. Ára erős vászonkötésben, arany nyomással 1 korona, — Baráczius J.:

Pleb. közös ájtatosságok.

Kiegészítője a Tárkányi-féle Vezérkönyvnek. Igen jó

imakönyv.

Ára egész vászonkötésben 60 fillér.

Az Egri Népkönyvtár?

hasznos és tanulságos füzetek, melyeket Samassa József dr. bibornok, egri érsek ur pásztorleveleiben valóban

hasznos, oktató és nemesítő hatású olvasmányoknak állít, s alkalmas eszközöknek arra, hogy a régi vallásos hitében már-már megrendült magyar népet őseink mély vallásosságához becsületességéhez, hazaszeretetéhez visszavezéreljék, a következők:

Krassy Félix: **Átok-e vagy áldás?** Ára 10 fillér.

Vágássy Gyula: **Gondolkozzál!** Ára 10 fillér.

Stolz-Krassy: **Száz jó tanács egy baj ellen.** Ára 40 fillér.

Stolz-Krassy: **Bölcsőtől az égig.** Ára 40 fillér.

Regények és egyéb művek:

A japán szekrényke.

Regény. Irta: Carruthers Resch. For-

dította: Nyizsnyay I. Ára 1 korona.

Az önző.

Regény Irta: Champol (De Lagreze gróf.) Ford. Nyizsnyay I. Ára 1 kor.

Szelid elbeszélések.

Ford. Nyizsnyay I. Ára 1 kor. 50 fill.

Csepela L. dr.: **Szociális hátré.** Ára 20 f.

Danielik J. dr.: **Középhori államtan.** Ára 30 fillér.

Halászy C. dr.: **A választói jog.** Ára 50 fillér.

Ivánovich E. dr.: **Tilos-e a katolikusoknak a Szentírás olvasni?** Ára 2 kor.

Vágássy Gy.: **Az épi testek keletkezése.** Ára 10 fillér.

Megrendelési cím:

Irodalmi Egyesület Eger, Heves vm.

A postaköltség a megrendelő terhe. — Megrendelhető Pesti Péter nyomdájában is.

Nyomatott Pesti Péter könyvnyomdájában, Jászberényben